Muzej nenavadnih rastlin

Idejna zasnova regeneracije degradiranega območja na Studencih v Mariboru

Ema Bernik Ferreira, UL FA, EMŠ Arhitektura, Ljubljana, Magistrsko delo, 2026
Mentorica: izr. prof. dr. Špela Hudnik
Konzultant za konstrukcije: doc. dr. Simon Petrovčič

Magistrsko delo sestoji iz treh medsebojno povezanih delov: teoretskega dela, ki preučuje zgodovinske in institucionalne predstave narave; analitičnega dela, ki jih prevede v prostorski kontekst Maribora; ter projektnega dela, ki v obliki urbanistično – arhitekturnega posega preizkuša možnosti novega sobivanja narave, mesta in njegove industrijske dediščine.

Teoretski del naloge je razdeljen na štiri med seboj povezane sklope, v njem pa obravnavam različne kontekste dojemanja in vrednotenja narave. Prvo poglavje (*Teoretska izhodišča: narava v zabodni misli*) oriše ključna teoretska izhodišča zahodnega razumevanja narave, od *mita o izgonu iz raja*, preko okoljske estetike, do procesov komodifikacije narave, ki v nadaljevanju služijo kot referenčni okvir za analizo institucij in prostorskih praks. Drugo poglavje (*Muzeji in botanični vrtovi: zgodovina zbiranja narave*) obravnava ključne tipologije institucij zbiranja, razvrščanja in razstavljanja narave, od kabinetov čudes do naravoslovnih muzejev, ter analizira njihov vpliv na oblikovanje percepcije živega sveta. Tretje poglavje (*Mestne zelene površine: narava v urbanem okolju*) se osredotoča na transformacijo pojma narave v prostorskem načrtovanju – od utopij vrtnega mesta in javnih parkov do sodobnih urbanističnih in okoljskih politik, ki pogosto sprožajo procese zelene gentrifikacije, ter alternativnih skupnostnih ekoloških pobud. Četrto poglavje (*Sodobne ekološke prakse: konec mita o naravi*) obravnava miselni premik od kartezijanskega dualizma in raziskuje možnosti sodobnega mišljenja narave v okviru aktualnih ekoloških praks.

V analitičnem delu raziskujem kontekst mesta Maribor, ki se po propadu večjih industrijskih obratov sooča z izzivom prenove in revitalizacije degradiranih območij. Teoretska izhodišča obenem služijo kot konceptualna osnova za razmislek o institucijah reprezentacije narave v kontekstu Maribora ter njihovi vlogi pri vzpostavljanju novega odnosa med naravo, raziskovanjem in mestom. Kot ključna primera sta prepoznana Akvarij–terarij Maribor, ki deluje v dotrajanem objektu brez ustreznih prostorskih pogojev ter Botanični vrt Univerze v Mariboru, ki je umeščen na obrobje mesta in nima neposredne povezave z urbanim tkivom. V projektnem delu raziskujem možnosti vzpostavitve nove institucionalne tipologije, ki bi lahko delovala kot prostorska in vsebinska dopolnitev obeh – kot vozlišče, ki povezuje znanstvene, izobraževalne in ekološke programe ter ponovno vzpostavlja naravo kot sestavni del mesta.

Območje projekta se nahaja na meji mestnih četrti Studenci in Magdalena, ob železniških delavnicah TVT Kidrič. Mestni predel danes deluje kot prostorsko prekinjen in funkcionalno slabo dorečen del mesta. Središče Studencev je neizoblikovano, saj območju manjkajo programi, ki bi ustvarjali javno življenje in identiteto, železniška infrastruktura pa dodatno omejuje prehodnost ter ločuje območje od reke in središča. Nekdanji industrijski objekti propadajo, odsotnost razvojne strategije pa povzroča postopno degradacijo prostora. Ta problematika razkriva potrebo po novem modelu urbane tipologije, ki bi povezal industrijsko in naravno dediščino ter deloval kot aktivator območja.

1
Rečni breg

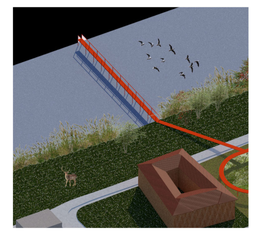

2
Praznine med stavbami

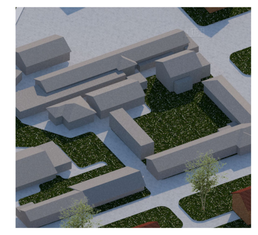

3
Rastlinjak + akvarij

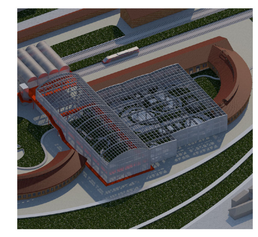

4
Zeliščni vrt

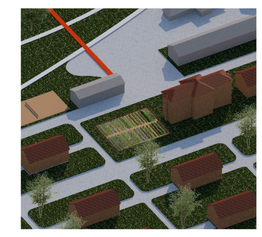

5
Park z igriščem

6
"Maksova luknja"

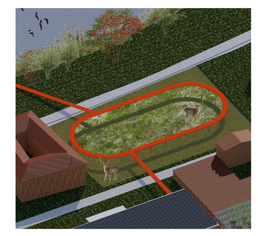

7
Testna polja

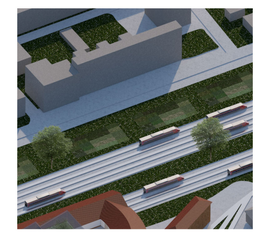

8
Platforma

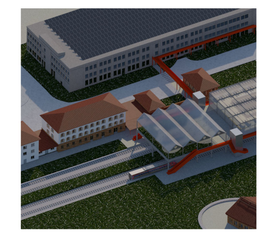

9
Zelenje med tiri

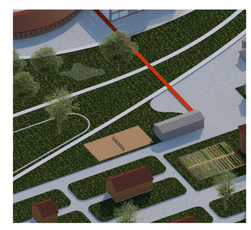

10
Urbani gozd

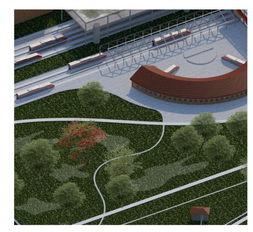

11
Vrtovi kolonije

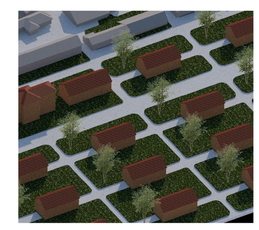

12
Drevesnica

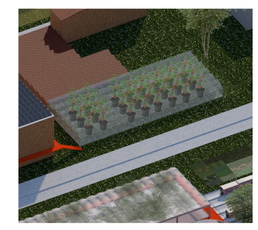

Vizualizacija 1: *Katalog ambientov zelenih površin na doživljajski poti*

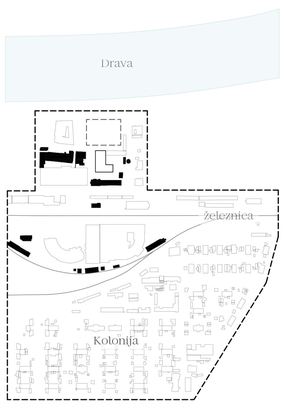

Skica 1: Rušitve motečih struktur

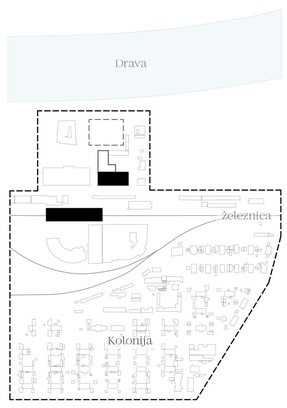

Skica 2: Novogradnje in dozidave

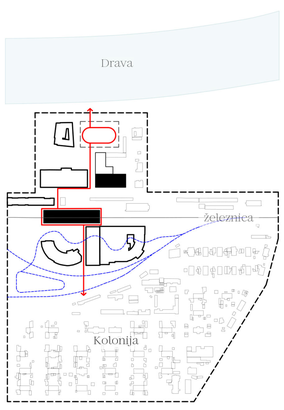

Skica 3: Vzpostavitev novih poti

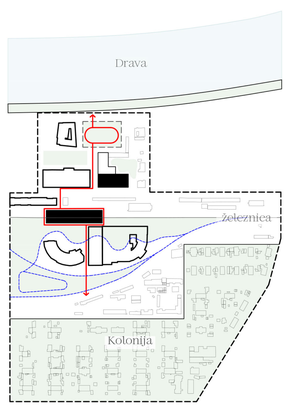

Skica 4: Zelene površine kot vezni člen

Grafični prikaz 1: *Urbanistična zasnova projekta*

Vizualizacija 2: *Atrij pred objektom B in C*

Vizualizacija 3: *"Maksova luknja"*

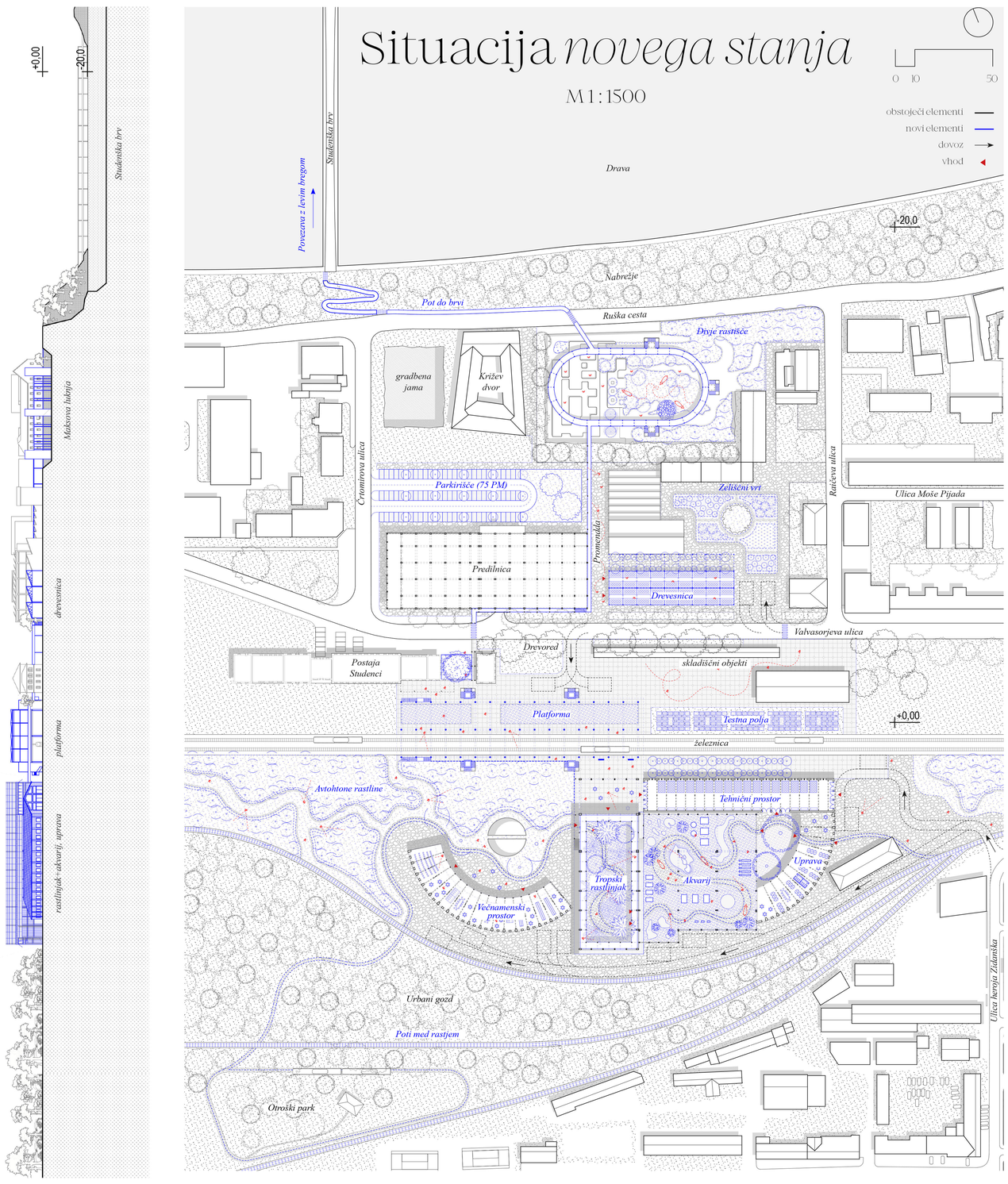

Grafični prikaz 2: *Situacija in prerez širšega območja*

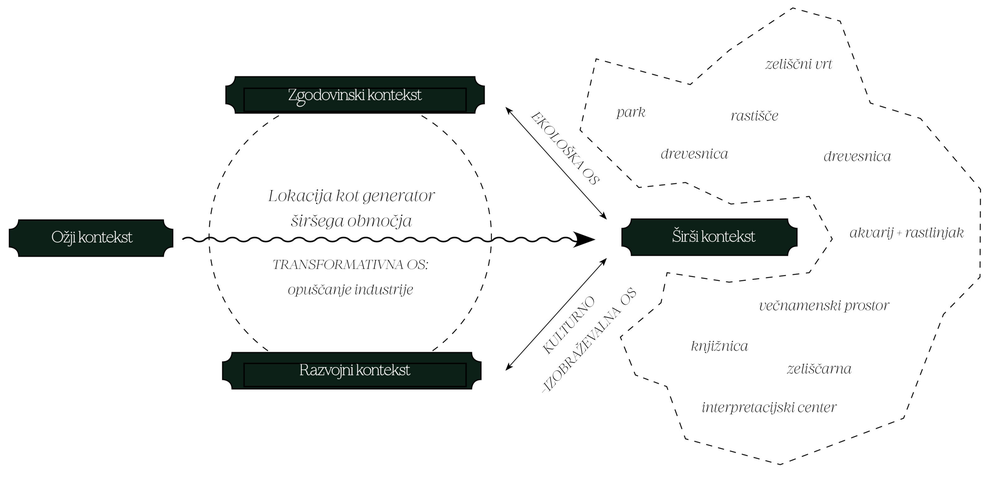

Grafični prikaz 3: *Programska shema*

Objekt A: *Platforma*

M 1 : 500

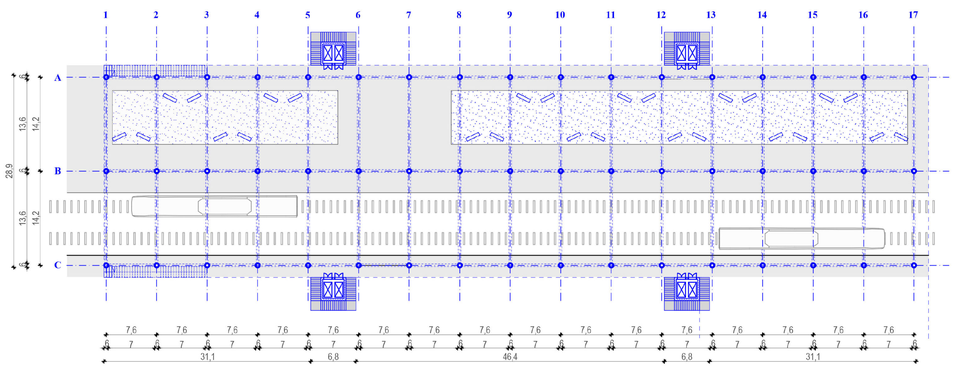

Grafični prikaz 4: *Tloris pritličja(Objekt A)*

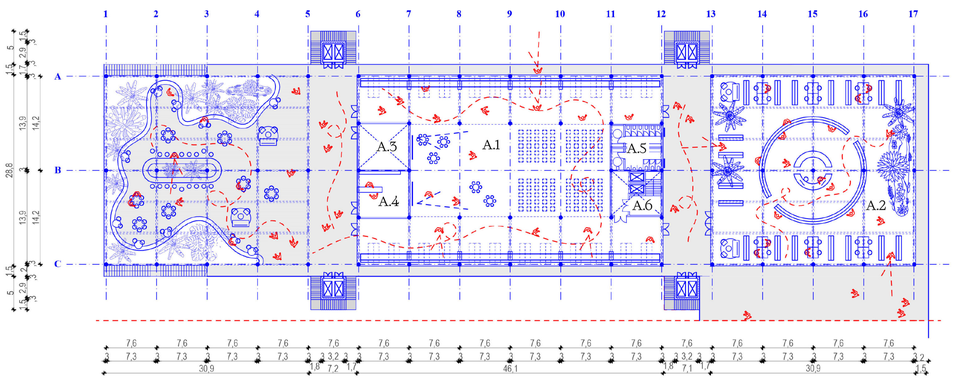

Grafični prikaz 5: *Tloris 1. nadstropja (Objekt A)*

1. Nadstropje

M 1:500

A.1 Interpretacijski center	1100 m²
A.2 Knjižnica	900 m²
A.3 Skladišče	51 m²
A.4 Bar/recepcija	51 m²
A.5 Sanitarije	51 m²
A.6 Servis	51 m²
Skupaj	2204 m²

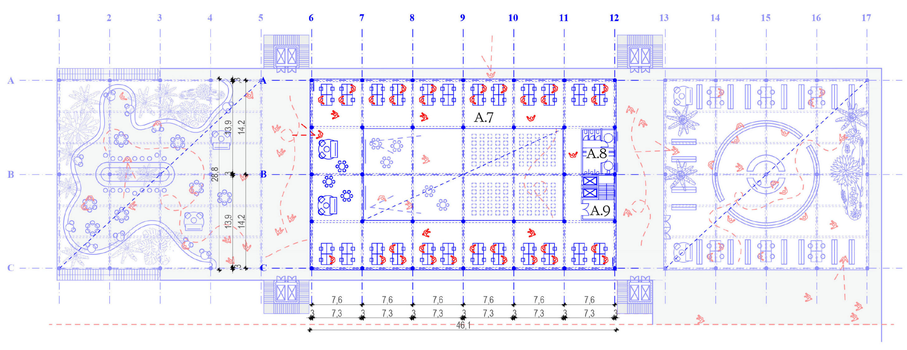

Grafični prikaz 6: *Tloris 2. nadstropja (Objekt A)*

2. Nadstropje

M 1:500

A.7 Prostor za skupno delo	855 m²
A.8 Sanitarije	30 m²
A.9 Servis	30 m²
Skupaj	915 m²

Vizualizacija 4: *Zeliščarna (Objekt A)*

Vizualizacija 5: *Večnamenski prostor (Objekt C)*

Objekt B: *Rastlinjak, akvarij*

M 1 : 500

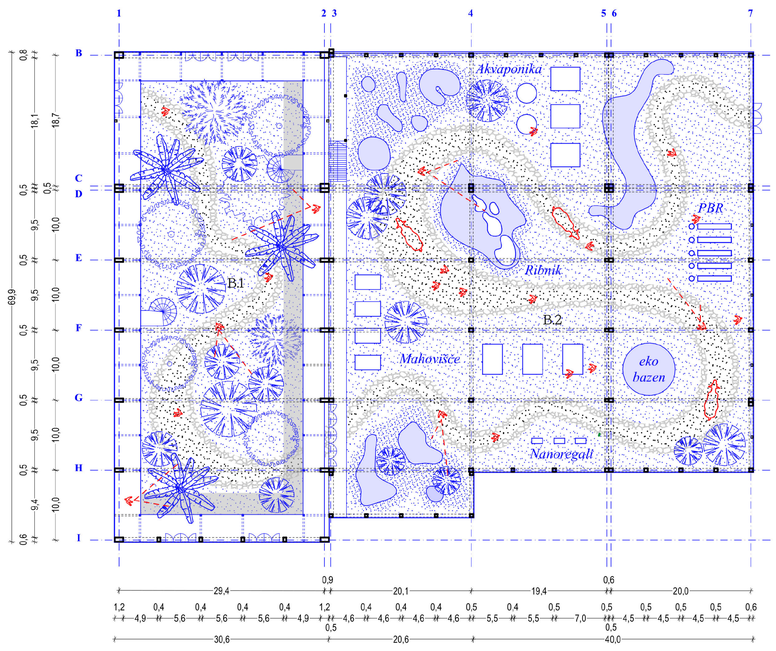

Grafični prikaz 7 : *Tloris pritličja objekta B*

Pritličje

M 1:500

B.1 Tropski rastlinjak	2140 m²
B.2 Akvarij	3725 m²
Skupaj	5865 m²

Vizualizacija 6: *Akvarij (Objekt B)*

Objekt C+D: *Večnamenski prostor, uprava*

M 1 : 500

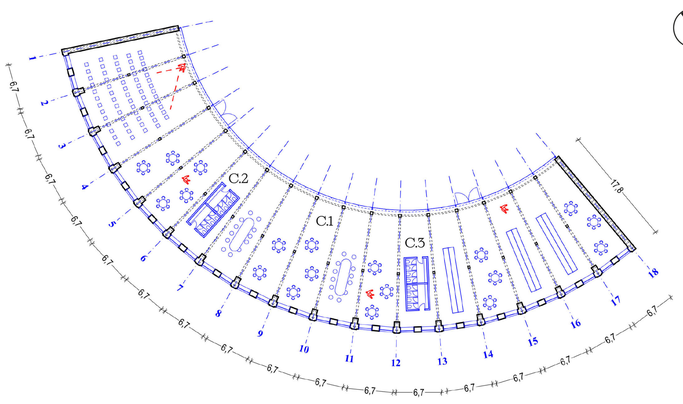

Grafični prikaz 8: *Tloris pritličja (Objekt C)*

Pritličje (Objekt C)

M 1:500

C.1 Večnamenski prostor	1450 m²
C.2 Sanitarije	30 m²
C.3 Sanitarije	30 m²
Skupaj	1510 m²

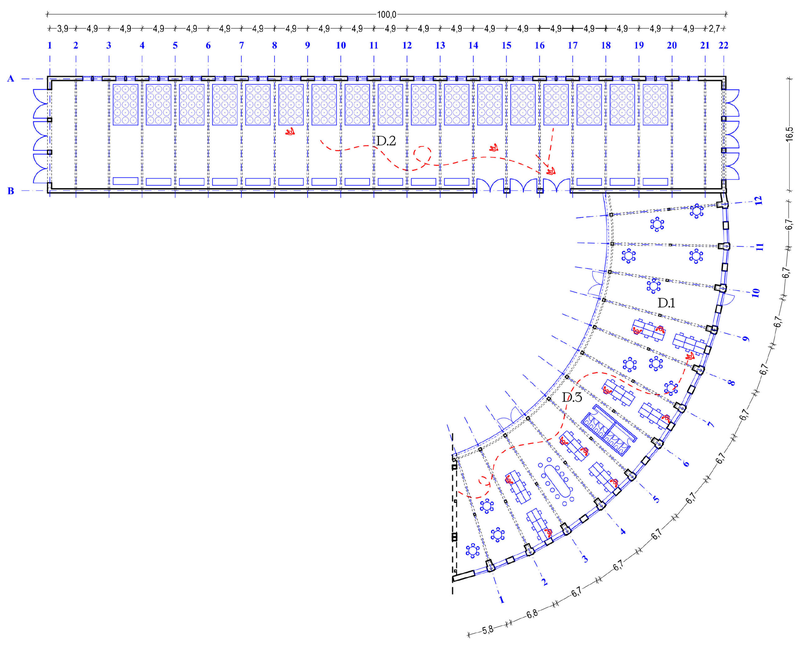

Grafični prikaz 9: *Tloris pritličja (Objekt D)*

Pritličje (Objekt D)

M 1:500

D.1 Uprava	1000 m²
D.2 Tehnični/skladiščni prostor	1570 m²
D.3 Sanitarije	30 m²
Skupaj	2600 m²

Vizualizacija 7: *Tropski rastlinjak (Objekt B)*